

C. Th. Engelstofts rejseoptegnelser fra 1830.

Meddelt af cand. mag. P. Engelstoft.

Daværende cand. theol., senere biskop Christian Thorning Engelstoft (1805—89) har efterladt sig nedenstående optegnelser fra en rejse, han gjorde i Jylland i sommeren 1830, til dels i følge med sin morbroder og adoptivfader, Laurids Engelstoft. Optegnelserne foreligger i to afsnit, det ene nedskrevet eller afsluttet i Thorstrup præstegård 5. august under selve rejsen, det andet i København efter hjemkomsten, der fandt sted 22. august.

E. og hans adoptivfader tiltrådte rejsen i København 22. juli og tog over Sorø, Korsør, Nyborg og Odense til Middelfart, hvor de ankom Mandag den 26. Derefter hedder det:

I Middelfart bleve vi behageligt overraskede ved at forefinde Uncle Christen¹⁾ og Hectorine²⁾, der vare reiste os imøde; han havde en Baad parat til os og to Vogne paa den anden Side, saaat Reisen gik rask, og vi vare i Kolding Kl. 6. Den smukkeste Eng [Egn?] paa hele Reisen havde vi her for Øie, da de store Bakker, Skove, Huulveie og Kolding-Fjord give en saare skjøn Prospect. Estrups Gaard

¹⁾ L. Engelstofts svoger, Christen Estrup, d. 1868, borgmester i Kolding 1820—47. Jfr. Eliassen, »Kolding«, s. 429 f.

²⁾ Estrups 12-årige datter, senere gift med købmand Hansen, Kolding.

i Kolding er en ældgammel grundmuret Bygning¹⁾, som han har indrettet paa det Smagfuldeste, saa at det vist har været den meest anstændige Bopæl, Kongen har fundet i Jylland²⁾. Efter 3 Dages Hvile i den stærke Hede begyndte vi et uroligt Liv, da der om Fredagen var stort Middagsgilde hos Estrups, om Løverdagen hos en Herremand tæt ved Byen og om Søndagen hos Herredsfogden, Secretair Finsen³⁾. Dette havde varet endnu længe, dersom Fader og jeg ei vare reiste bort i Mandags (d. 2. Aug.). I bestandig Regn reiste vi den første Station og kom hen paa Eftermiddagen til Ribe, hvor vi saae os om i Byen og den næste Dag i Domkirken, i hvilken vi tilbragte 3 Timer; den er den prægtigste Kirke, jeg endnu har seet, baade inden og uden; hele Kirkegulvet er belagt med Gravsteen, en Mængde Epitaphier og gode Malerier ziire Væggene, to Rader Piller ere af hugne Kampesteen og to andre uden for dem ere af Muur. Der ere 5 Gange i Kirken og den rummer vist flere Tusinde Mennesker. Vi søgte efter vor Stamfaders⁴⁾ Gravsteen, men da alle Stenene er flyttede om imellem hinanden, kunde vi ikke finde den. Endelig besteg vi Taarnet, som er uden Spiir og næsten dobbelt saa høit som Rundetaarn⁵⁾, men Veiret var ikke klart og der var nok eiheller meget at see, da Ribe ligger paa en uoverskuelig Flade, meest af Hede, Mose og Eng. Det blæste saa stærkt, at vi maatte gaae uden Hatte. — Iøvrigt har denne Kirke en umiskendelig Liighed med Lunds

1) Den 1906 nedrevne gård Østergade 17; Eliassen, a. s., s. 277.

2) Frederik VI, der det meste af juni måned 1830 var på rejse i Jylland, besøgte Kolding 25.—26. juni og boede hos Estrup; Eliassen, a. s., s. 418 f.

3) Jón Finsen, d. 1848, 1819—30 herredsfoged i Anst m. fl. herreder.

4) E. tænker formodentlig på Ole Chr. Engelstoft, d. 1712 (jfr. Wegener, »L. Engelstoft«, s. 103), hvis gravsten nu findes i Katharinæ kirke.

5) Rundetaarn er 36 m, tårnet på Ribe Domkirke 48 m højt.

Domkirke¹⁾. Ribe er med Rette kaldt en By for Ænder; man viste os, hvorhøit Vandet rundt omkring pleier at gaae, og hvorhøit det var gaaet i den store Vandflod 1734. I disse Dage var det ei mueligt at komme til Byen uden Fare; Vandet, hvorover vi kom, gik Hestene over Bringen; lave Vogne blev fulde af Vand og risiqverede at væltes om; intet Høelæs kunde passere, Køer vare nær ved at svømme etc. Vi slap ud i Ebbetid; havde vi biet nogle Timer længere til Flodtiden, vare vi neppe komne ud, da just Nordveststormen begyndte at tage til paa samme Tid. Dog pleier der at være en Broe paa denne Side, men den er for i Sommer optaget for Reparation. Der er kun een Udkjørsel til, og der maa man altid i Vand²⁾. — Veien fra Ribe til Varde er især mod Slutningen meget kjedsommelig, da der er et Par Miil at køre i Hede. I Begyndelsen er den interessant ved at man kjører paa Jyllands og Slesvigs Grændser; den første Kirke paa jydsk Grund, Vilslev, har Taarnet mod Øster, hvilket vor Kudsk forklarede deraf, at den var Grændsekirke³⁾. Grændsen selv gjøres af Skodborgaae, som man passerer ved Gredsted Broe og Toldsted, hvor der er en Port ligesom for en Bye, der med Rette kan kaldes Jyllands Port. Da vi toge til Ribe, passerede vi samme Aae ved et andet Toldsted, Foldingbroe, hvor der og er en lignende Port. Foruden disse store Toldsteder sees smaae Toldbetjentshuse strøede langs hen med Aaen paa den nordre Side. Vi undgik imidlertid al Visitats. — Paa Reisen til Varde var Stormen saa heftig, at vi frøs i fuld Vinterhabit, og vi maatte møde de voldsomme Regnbyger med det bare Reisetøi; thi saasnart jeg slog min Paraply op, knækkede Stormen en Stang. Ja det blæste saa stærkt, at paa tung Sandvei lettede Vinden de to Hjul paa Vognen, men var dog saa artig at lade dem synke igjen, uden

¹⁾ E. havde efter sin embedseksamen rejst i Sverige.

²⁾ Om indkørslerne til Ribe jfr. »Fra Ribe amt«, 1906, 172 ff.

³⁾ Jfr. »Fra Ribe amt«, 1905, s. 28.

at vi væltede. — Vi kom til Varde Kl. 7, besaae den i en Fart 3: dens Huses og Kirkes Ydre; det er en af de netteste Byer, man vil see, og derfor maa den takke de mange Ildebrande, den har havt i de sidste 50 Aar; alle Huse ere grundmurede (thi Tømmer er meget dyrt her) alle ere røde med Undtagelse af 3, nogle have to Etager, og tør jeg slutte fra Gjæstgivergaarden, ere de decorerede og meublerede med københavnsk Pragt. Byen er ikke lille (1100 à 1300 Indb.)¹⁾ og driver nogen Handel. Kirken er stor, lys og moderne. Saasnart vi kunde faae Heste, reiste vi hertil Thorstrup Præstegaard og kom her Kl. 10 om Aftenen. — Igaar favoriserede Veiret os, vi besaae hele Omegnen ret nøie. Præstegaarden²⁾ bestaar af 5 uregelmæssigt beliggende Huse, to ere Grundmuur, de øvrige tavlebyggede med røde Steen. Vaaningshuset er umaadelig langt og ret smukt indrettet. Daugaard³⁾ har 7 Beboelsesværelser, foruden Gange, Kjøkken og Pige-kammer; og desuden boer Forpagteren i den ene Ende af Huset. Gaarden ligger midt paa Marken og aaben fra alle Hjørner; lidt herfra ligger Kirken, en af de smukkeste, jeg har seet, den mangler kuns Hvælvinger. Paa Kirkegaarden ligger en stor brillant Gravsteen af saare skjønt og riigt Arbeide. Inscriptionen lyder, at her ligger en Borgemester i Varde og hans Kone; men det kommer af, at den laae før i Varde paa en nu nedbrudt Kirkes Gaard og blev solgt derfra for 20 Aar siden⁴⁾; nu ligger den over en Bonde! sic! Han var en Fritænker i levende Live, nu lyver han sig til Borgemester i sin Grav! Af Fritænkere vare her nemlig for

¹⁾ Varde havde ved folketællingen 1834 1430 indb.

²⁾ Den er delvis nybygget 1882.

³⁾ Senere biskop i Ribe J. B. Daugaard, d. 1867, der havde dimitteret E. til artium, var præst i Thorstrup 1827—45. Jfr. C. Daugaard, »Biskop Daugaard«, II.

⁴⁾ St. Nicolaikirke i Varde blev nedbrudt 1809. Inskriptionen på stenen skal nu være ulæselig.

faae Aar siden adskillige, som ei vilde gaae i Kirke og til Alters; nu er de uddøde. — Østen for Gaarden ($\frac{1}{2}$ Fjerdingsvei) ligger en Lund¹⁾ paa høie Bakker ned mod en stor Aae, og den er ei alene i Betragtning af Egnen, men endog i og for sig saare skjø; høie, steile Gange, rivende Bække dybt under Høiderne, nedskredne Sandbakker ud imod Aaen, nedstyrtede og faldefærdige Træer, afvexle med Græsplainer, Løvhytter og den rolige Aaes Slyngninger igjennem Engen. Et stærkt Vandfald høres i Afstand, et mindre er midt i Lunden; af og til fremblinker det røde Tag af Herregaarden Nørholm, som ligger ved Enden af Lunden, og af og til seer man een eller anden af de hvide blytakte Kirker. Herregaarden Nørholm beboes af en Frøken Rosenørn og hendes Broder²⁾; den er stor og anseelig, dog kun een Etage; Aaen løber midt igjennem Gaarden og omkring Haven; den er i moderne Smag, bygt 1780--86, alt er anlagt paa Soliditet, alle Vægge er beklædte med Porcellains Skiver, endeel Gulve vare af Fliser, Vandtruge, Render, Broer etc. er alt af Steen. Veien herfra til Lunden og Gaarden gaaer over Marken imellem to Kornagre, mangler altsaa Skygge, men er ellers smuk nok. Saaledes seer her ud mod Nord og Øst. Syd herfor ligger en stor Bondegaard, grundmuret og som en Herregaard at see til; den ejes af Degnen³⁾, der ellers har en smuk grundmuret Skole ved Kirken. Men til Vest vover jeg ikke at vende mine Øine; man skuer det dejligste Lyng og Lyng og intet andet. Et lille Huus, som tilhører Præsten, er det eneste Spor af Mennesker, man seer⁴⁾. — Idag d. 5. Aug. er Fader reist tilbage til Kolding; paa Tirsdag tænker jeg at

¹⁾ Om landskabet her se Daugaard, a. s., s. 130 ff.

²⁾ Ingeborg Christiane Rosenørn (1780—1861) og Leopold Rosenørn (1792—1840).

³⁾ Den Daugaard, a. s., s. 170 omtalte lærer Urup, hvis slægt endnu ejer jord i sognet.

⁴⁾ Heden her er nu for største delen opdyrket.

gjøre det samme; jeg skal først gjøre andre Toure til H o d d e, Varde, Nymindegab etc. Paa Mandag agter Fader at rejse til Augustenborg, hvorfra han vender tilbage d. 13. Aug.; d. 15. skulde vi begynde at liste langsomt hjemad over Fredericia, Nyborg og Sorø; saa at vi kunde være hjemme d. 22. Aug.¹⁾.

Mit Ophold i Thorstrup Præstegaard bestod for største Delen i Excursioner; endnu den 5. Aug. kørte vi til Gaarden Gjellerupholm, som ligger Syd-Øst for Varde, og som Kancelliraad Bruun²⁾ nyelig har kjøbt; det er en smuk Gaard, smukt beliggende ved den store Vardeaae; Haven vil kunne blive meget net og har kun den Feil, at den ligger skraa mod Nord. Jeg tilbragte der en meget behagelig Eftermiddag. De to følgende Dage anvendte jeg til at besee Omegnen af Thorstrup nøiere, men fandt intet Andet, end hvad jeg allerede har beskrevet. Om Søndagen d. 8. Aug.³⁾ ledsagede jeg Daugaard til hans Annexkirke⁴⁾, hvor der var Førstprædiken, og blev behageligen overrasket ved den talrige Forsamling, jeg der forefandt; Tilhørernes Antal var udentvivel over 200, og dog skal der ofte, især paa Høitidsdage, være mere end dobbelt saamange. Kirken er stor og ret smuk, men har intet Orgel, saaat Sangen rigtignok var erbarmelig; vi havde bragt Degnen med os, thi man er endnu ei kommet saavidt, at der ere ansatte Kirkesangere i hvert Sogn; Skolerne, hvoraf der ere mangfoldige, besørges af

1) Her slutter første afsnit af optegnelserne.

2) Jens Chr. Bruun, d. 1848, 1829—42 herredsfoged i Skads herred, købte gården af sin formand C. A. Tetens, d. 1831, men solgte den få år efter til sin fuldmægtig N. H. Neess, d. 1872. Fra denne gik den ikke længe efter over til byskriver i Varde Troels Smith, d. 1873, hvis arvinger 1890 solgte den til T. Teilmann; fra 1912 ejes den af P. A. Munch. Hovedbygningen er opført af Tetens.

3) E.s 25-årige fødselsdag.

4) Horne.

Bønderkarle og ere tildels Omgangsskoler. Grunden dertil er deels Gaardenes adspredte Beliggenhed; der ere nemlig sjelden over 3 Gaarde samlede; deels Bøndernes Iver for Vinterskolegangen, da de ei ville være tilfredse, uden naar Børnene hver Dag kunne frequentere Skolen; deels maaskee ogsaa Frygt for de Bekostninger, et ordentligt Skolevæsen vilde medføre¹⁾. I det Hele er det mærkeligt, hvor lidet de kongelige Forordninger agtes i det vestlige Jylland; der er et reent Anarchi, og Øvrigheden maa vist gjøre Sit dertil, da jeg f. E. veed, at en Herredsfoged blev til en hovedriig Mand ved et lille Embede i faae Aar, og det passerte mig, at en Bondeskone forsikkrede mig, at det hos dem aldrig kunde undgaaes, at jo Kongens Kasse o: Herredsfogeden tog det halve Boe, naar der skulde holdes Skifte; og dette ansaae hun for aldeles lovmæssigt. *Procul a Jove procul a fulmine!* Dog maa jeg gjøre en hæderlig Undtagelse for Præsterne i deres kirkelige Pligter; thi det er Brug hver Søndag at holde fuld Messe, intonere »Alene Gud« og at catechisere, hvor der er Sidstprædiken. Men for at komme til den Gudstjeneste igjen, som jeg bivaanede, maa jeg aldeles frikjende Degnen for at have fordærvet Sangen; han sang godt nok, men hvad kan een Nattergal udrette mellem 200 Ulve? Endnu en Mærkelighed ved denne Sognereise vil jeg ikke forbigaae, nemlig at Præsten pleier at tage ind hos en Bonde tæt ved Kirken, hvor han har et Værelse, hvori han giver Audients, afgjør Forretninger, udsteder Attester etc. etc. før og efter Gudstjenesten. Sognets store Udstrækning gjør dette nødvendigt; der er over een Miil til Annexkirken og 2 Miil [til] det Yderste af Sognet. — Samme Dags Eftermiddag besøgte jeg en Præst, Hr. Stokholm²⁾ i Hodde, og forefandt der en Præste-

¹⁾ Jfr. bøndernes stilling hertil i det nærliggende Hemmed sogn 1836 (»Hardsyssels årbog«, 1912, s. 103 ff.).

²⁾ P. W. Stokholm, d. 1870, var præst i Hodde 1828—36. Jfr. Daugaard, a. s., s. 149.

gaard, hvis Beliggenhed og nærmeste Omegn kan staae ved Siden af en af de smukkeste Egne i Sjælland; Gaarden ligger paa Skrænten af en Bakke, under hvilken der slynger sig en Aae i en bred Engdal, paa den anden Side af Bakken bevoxet med smuk ung Skov, og Haven frembyder de skønneste Udsigter ud i Dalen. Men saa skønne som dette og Daugaards Pastorat ere ogsaa næsten ingen flere; de Præstegaarde, jeg ellers saae i den Egn, laae paa nøgne Marker, uden Skove eller Dale, og deres Haver vare sædvanlig ubetydelige; men frugtbare vare dog i Almindelighed Markerne omkring dem.

Mandagen d. 9. Aug. foretog vi os en længere Excursion, nemlig til Blaabjerg og Nymindegab. Touren gik først til Blaabjerg, det høieste Punct i Sandklitterne, omtrent 100 Fod over Havet ¹⁾. I 3 a 4 Miils Distance kunde vi allerede see det som en lang Bjergaas i Horizonten; men ligesom vi nærmede os det mere og mere, syntes det at synke, saa at vi lavede os til at bestige det uden sønderlig store Forventninger. Vi maatte gaae omtrent en Fjerdingvei i Lyng (kjøre var ikke mueligt) og naaede endelig Foden af Klitterne; vi bestege den første Høide, som vi troede, var ogsaa den sidste; men vi opdagede snart en høiere bagved; vi traskede nu i lutter Flyvesand, sparsomt beplantet med Klitgræs, op og ned i disse ujevne Sletter, og naaede endelig det høieste Punct. Men vor Møie blev ogsaa belønnet: den vildeste Ørken laae for vore Fødder, imod Vesten saae vi ud over Vesterhavet, som syntes at være i en halv Miils Afstand fra os; paa de andre Sider kunde vi see en Mængde Kirker, Marker og Enge, men alt i lang Afstand, thi rundt om var lutter Klitter. Imod Nord saae vi Lønne Kirke, der syntes at ligge midt i Sandklitterne og gjorde den besønderlige Effect, som en Kirke i en Ørken nødvendig maa gjøre. Men midt i al denne

¹⁾ Blaabjerg er 64 m (204 fod) højt.

Ufrugtbarhed fandt vi dog enkelte Pletter, der frembød den rigeste Frugtbarhed; i Fordybningerne mellem Klitterne vare ofte smaae kredsrunde Pletter saa fulde af et Slags rødblaae Bær, som nærme sig Blaabær og kaldes Revlinger, at man ikke kunde skimte Sandet imellem dem. De vare langt større og sødere end de, vi fandt i Hederne. De synes alene at tjene til Føde for en Ræv, som var det eneste levende Væsen, vi mødte der.

Fra Blaabjerg toge vi til Nymindegab, hvor Ringkjøbing Fjord forener sig med Havet. Dette var ikke meget oprørt, og Bredderne ere ei høie; dog var der nogen Brænding paa Revet; men der vare vi ikke, da vi ei kunde komme over Gabet. Fra en Bakke i Klitterne, hvor Kongen havde holdt Taffel¹⁾ paa sin Reise, havde vi en Prospect, som lignede noget Blaabjerg, men ei var saa interessant; med Kikkert kunde vi skimte Ringkjøbing.

Den følgende Dag (d. 10. Aug.) var bestemt til min Afreise; dog opsatte jeg denne til henimod Aften for at benytte Natten dertil. Jeg tog fra Thorstrup den lige Vei over Hederne til Kolding, nemlig over Nørholm, Starup, Galtshoved²⁾ (som Bønderne udtale Galtshoved), Klelund, Gildbjerg, Lindknud og Læborg til Vejen. Jeg havde her god Roe til at philosophere over den nysudbrudte Revolution³⁾ og til at prøve Amtskorternes Nøiagtighed, som lod meget tilbage at ønske. Da det var blevet mørkt, blev min Kudsk og jeg overraskede ved en Mængde blussende Ildflammer, som lode sig tilsyne, snart hist, snart her, bestandig i en Afstand af omtrent $\frac{1}{2}$ Fjerdingsvei; vi vilde have holdt dem for Lygtemænd, naar de havde havt et mindre rødligt Skjær;

¹⁾ Ved Frederik VI's besøg ved Nymindegab 24. juni 1830 blev der serveret paa den højeste Bjergtop i Nymindegab under en med Egeløv decoreret Pavillon (Ribe Stiftsavis for 29. juni).

²⁾ Galtho i Tistrup Sogn.

³⁾ Julirevolutionen.

men endelig kom vi temmelig nær til et Sted, hvor mange slige brændte tæt ved hinanden og hvor vi saae Folk gaae om imellem dem; vi indsaae saaledes, at det var Tørvebaal, hvor Tørven brændes til Kuld for derefter at bruges paa Ildpotten til at brænde Jydepotter ved¹⁾. Kuriøst var det imidlertid, at alle Hedeboerne just skulde bruge den Nat dertil; men det maa forklares af, at Veiret var godt og det ikke blæste. Jeg havde imidlertid hellere blevet i den Troe, at det var Lygtemænd eller Bjergmændslys, der spøgede omkring os.

Onsdag d. 11. Kl. 10 kom jeg til Kolding, efter at have tilbragt 17 Timer paa de 10 Miil; men det var det samme Par Heste heelt igjennem, og paa mere end 1 Miil var der ingen ordentlig Vei over Heden, saaat vi kjørte bestandig i Fare for at vælte.

Da jeg kom til Kolding, var Fader paa Als, hvortil han var reist om Mandagen. Fredagen d. 13. var en stor Fest paa Christiansfeld, hvortil vi toge derud. Menigheden celebrerede sin Stiftelsesdag²⁾; man gik i Kirken Kl. 2, hvor en lang Hymne blev afsunget og meget vel udført; det varte en god Time, og -- *mirabile dictu!* under Sangen blev ombaaret Hvedebrød, hvoraf Enhver fik en Bolle, og Thee, som blev skænket i Sideværelser og ombaaret af Brødre og Søstre. Ogsaa vi Fremmede fik vor Anpart; men vi havde stor Nød dermed, thi Theen var varmt Vand, lidt Fløde og meget Sukker; til Lykke vare Kopperne smaae³⁾. Da Kantaten var ude, reiste Forstanderen sig, og som man trækker

1) Det har vel været selve brændingen af potterne, E. har set; jfr. »Fra Ribe Amt«, 1903, s. 41.

2) »Den fornyede broderunitet« stiftedes i Bertoldsdorf 13. aug. 1727.

3) Om disse »kærlighedsmåltider« se bl. a. Lynar, »Efterretninger om brødreunitet«, 1792, s. 86 ff.

i Marionetter, eller et Regiment præsenterer Gevær, reiste sig hele Menigheden i et Nu; men han havde intet andet at sige, end at Fattigblokken stod for Kirkens Døre. Han gik ned fra Alteret, og hele Menigheden gik hver til Sit. En saadan Thee i Kirken skal være et stort Tractement for dem; jeg saae ogsaa flere, der drak 2 a 3 Kopper; rige Folk forordne ofte i deres Testamenter, at Menigheden skal have Thee og Hvedebrød. Kl. 5 skulde de i Kirken igjen og have Prædikenen, men vi havde nok af Sangen, saameget mere, som Fader ogsaa nu var kommet til os paa sin Hjemreise fra Als. Han havde meget at fortælle os, og var blevet meget naadigt modtaget; han logerte hos den gamle Hertuginde¹⁾, var til stort Gallataffel hos Hertugen i Anledning af Prinds Ferdinands og Carolines Nærværelse²⁾, saae Moses og de andre Hingster³⁾ etc. etc. — Paa Hjemveien til Kolding bleve vi overfaldne af en heftig Regn, som varede den halve Vei; Damerne vare i Wiernervogn, og vi Mandfolk hjalp os med Paraplyer. De sidste Dage af vort Ophold i Kolding blev anvendt til Afskedsvisiter i Byen og paa Landet. Der ere temmelig mange Familier, men dannede og vakkre Familier ere faae i Tal. De meest dannede ere Officiererne; men de ere ikke gifte og heller ikke altid vakkre.

Mandagen d. 16. forlode vi Kolding; Estrups fulgte os til Fredericia, hvortil vi kom om Aftenen Kl. 6. Frue Bruuns⁴⁾ Huus er Samlingsplads for en udbredt Familie og for hele

¹⁾ Enkehertuginde Louise Augusta.

²⁾ Prins Ferdinand med gemalinde rejste 24. juli til Louisenlund, hvorfra de 9. aug. vilde rejse til Augustenborg; de kom hjem til København 12. aug. (Berl. Tid. for 26. juli og 13. aug.).

³⁾ Formodentlig i stuteriet på Gråsten; en notits herom »Københavnsposten« 1829, s. 396.

⁴⁾ Bertel Bruuns enke, f. Brøchner, d. 1831, hvis to sønner, Johs. I. Bruun (d. 1836) og P. D. Bruun (d. 1864) havde været i huset hos L. Engelstoft (Wegener, a. s., s. 67).

Byen. Der vare fra Viborg Schönheider¹⁾ og hans Kone og Børn, fra Odense 2 Frøkener Plum²⁾, fra Kjøbenhavn en Frøken Muus³⁾; Købkes⁴⁾ Familie var der bestandig, saa at der vilde have været et talrigt Selskab, om der endog ingen Fremmede havde været indbudne, hvilket dog var Tilfældet begge de Dage, vi vare der. I dette Myr af Mennesker var der meget lystigt, og det var de muntreste Dage paa vor hele Reise, som vi tilbragte der. Den ene Formiddag gjorde vi en Frokosttour paa 2 Vogne til den Bruunske Families Begravelsessted, en lille Miil nord for Fredericia. Det er meget smukt; endeel af Veilbye Kirkegaard er aflukket og beplantet, hver Grav er beplantet for sig, Justitsraad Bruuns⁵⁾ Grav er prydet med et stort hvidt Marmor-kors og Marmorplade med Inscription og et smukt Mindevers af Biskop Plum. Et Kapel er opført, som tjener som Lysthuus⁶⁾ og aabner Udgang til den vestlige Egn, hvor en Arm af Havet⁷⁾ og Herregd. Nebbegaard danne et meget smukt Landskab.

Det var vor Bestemmelse at forlade Fredericia om Torsdag Morgen for at naae Nyborg om Aftenen, og der tilbringe Fredagen. Men baade Regn og Storm sammensvore sig imod os, vi kunde ikke passere Lille Belt uden Fare, om ei just for at forgaae, saa dog for at blive overslaaede

1) Assessor i Viborg overret F. A. Schönheyder var gift med en datter af Bertel Bruun.

2) Formodentlig døtre af biskop Plum, d. 1834, hvis ene datter var gift med Bertel Bruuns ældste Søn.

3) Formodentlig frk. E. C. A. Muus, hvis broder var gift med en datter af Bertel Bruun.

4) En datter af Bertel Bruun var gift med daværende kaptajn Købke, d. 1849.

5) Bertel Bruun.

6) Nu ligkapel.

7) Randsfjord.

af Bølgerne. Vognen, som var bestilt i Striib, maatte afsiges, og vi bleve til Middag. Da imidlertid Vinden havde lagt sig noget, kørte vi Kl. 3 til Snoghøi, hvor Beltet er lettere at passere, og hvorfra man kommer til Middelfart, hvor man kan faae Wienervogn.

— — —
Reisen fortsattes nu over Odense, Nyborg, Korsør, Sorø og Ringsted til Kjøbenhavn.
